

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบ สอดแทรก โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดย นำเสนอหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
3. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก
4. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ บูรณาการแบบสอดแทรก
 - 4.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ
 - 4.2 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการ แบบสอดแทรก
 - 4.3 การนิเทศภายใน
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
6. บริบทโรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อ การปฏิบัติงาน เป็นการทำงานให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ไว้ดังนี้

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

นักวิชาการไทยหลายคน ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาบุคลากรไว้คล้ายคลึงกัน ที่พอจะนำเสนอได้ มีดังนี้

วรารัตน์ เขียวโพรี (2552, หน้า 12-13) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการ ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือให้บุคลากรได้เกิดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่กำหนด

จันทร์ธานี สงวนนาม (2553, หน้า 8) ให้ความเห็นว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารนำไปเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับบุคลากร เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจ

วิรัช จำปาสม (2555, หน้า 12) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ความชำนาญ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตลอดจนการเพิ่มพูนการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานเกิดผล บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

กรวรรธ ศิริसानต์ (2556, หน้า 64) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร มีความสำคัญต่อหน่วยงานหรือองค์กรอย่างยิ่ง บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาอยู่เสมอจะทำให้เกิดระบบงานที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้หน่วยงานหรือองค์กรมีประสิทธิภาพเท่านั้น ยังเป็นการเตรียมบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ช่วยให้บุคลากรได้เกิดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เกิดความชำนาญ เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ในการเพิ่มพูนความรู้ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร เป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับองค์กร เพราะคนถือ
ว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าองค์กรมีประสิทธิภาพก็ย่อมทำให้การทำงานมี
ประสิทธิภาพซึ่งจะนำความสำเร็จมาสู่องค์กร และได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการ
พัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

โสภิตา พรพุทธคุณรักษา (2553, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การพัฒนา
บุคลากรเป็นการสร้างทัศนคติ และนิสัยที่ดีในการทำงานให้รู้จักอุทิศและทุ่มเทให้กับงาน
เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงได้ดีเพราะการที่บุคคลในองค์กรจะมีการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้
ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่จนเกิดความชำนาญ และต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
อย่างต่อเนื่องให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันอยู่เสมอมีการพัฒนากระบวนการ
ปฏิบัติงานของตนเองให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด

พศิน แดงจวง (2554, หน้า 51) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรทาง
การศึกษามีความจำเป็นเนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดที่
จะช่วยขับเคลื่อนองค์กรให้เจริญก้าวหน้า

วีระ พรหมอารักษ์ (2554, หน้า 10) กล่าวว่า ความสำคัญของการ
พัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการบริหารงานบุคคล
เพราะจะทำให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ เพิ่มพูนทักษะความชำนาญ มีเจตคติที่ดี
ต่อการปฏิบัติงานหรือทำให้องค์กรหรือหน่วยงานบรรลุเป้าหมายสูงสุดอย่างมี
ประสิทธิภาพแล้วยังช่วยให้บุคลากรเองมีความก้าวหน้าในวิชาชีพยิ่งขึ้น

นันทกาญจน์ จันสุตะ (2555, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การพัฒนา
บุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพมากขึ้น เพราะถ้าหากองค์กรหรือ
หน่วยงานใดมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่งผลให้บุคลากร
ในองค์กรนั้น มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ และความสามารถปรับตัวให้
ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันได้ ซึ่งส่งผลให้องค์กรหรือหน่วยงานมี
ความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในทุกองค์กรเพื่อให้
งานต่างๆ เกิดการพัฒนา องค์กรจึงต้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ให้มาก
ขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การพัฒนา

บุคลากรจึงต้องมีการพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

3. ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ เนื่องจากเมื่อคนได้รับการพัฒนา ก็จะทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรมีศักยภาพ นอกจากนี้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรดังนี้

ศิริลักษณ์ แสงบุญ (2550, หน้า 21) ได้สรุปความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร คือ ให้บุคลากรได้รับความรู้ ความสามารถ มีความชำนาญ ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้หน่วยงานได้รับผลจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ ทำให้เกิดระบบงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการลดความสิ้นเปลืองที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของหน่วยงาน การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้หน่วยงานหรือองค์กรมีประสิทธิภาพเท่านั้น ยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนความถนัดของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับสภาวะการณ์ เช่น ด้านทรัพยากร สภาพแวดล้อม และความทันสมัยของเทคโนโลยี

สวาท คูสกุลรัตน์ (2550, หน้า 20-21) ได้สรุปการพัฒนาบุคลากรมีความมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความชำนาญ มีทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการพัฒนาและเพิ่มพูนผลผลิตให้กับองค์กร

ยุวดี ชุมปัญญา (2553, หน้า 20) ได้สรุปความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายเพื่อ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่การพัฒนางานในหน้าที่ และส่งผลต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอีกด้วย

รำพรรณ อุณห้า (2554, หน้า 12) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะเหมาะกับงานที่ปฏิบัติ และพัฒนาเจตคติในการทำงานเพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้บุคลากรเกิดทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนา

คนให้เกิดความเชี่ยวชาญ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการพัฒนางานในหน้าที่ของบุคลากรส่งผลให้องค์กรพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. กระบวนการพัฒนาบุคลากร

กระบวนการพัฒนาบุคลากร เป็นขั้นตอนการดำเนินงานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบมีแบบแผน นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

สมพิศ หวังทรัพย์ทวี (2552, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ที่ต้องการให้บุคลากรดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ การพัฒนาบุคลากรดังกล่าวมีวิธีการหลายวิธี จะเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคลากร เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน และการประชุมสัมมนา เป็นต้น การพัฒนาบุคลากรนั้น องค์กรจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาก่อน โดยพิจารณาลักษณะของงานเป็นหลัก จึงจะจัดการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ขึ้นมา และต้องมีการประเมินติดตามผลการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ขึ้นมา และต้องมีการประเมินติดตามผลการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอด้วย เพื่อรับทราบข้อบกพร่องในการพัฒนาเพื่อนำมาปรับปรุงในการจัดการพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมในครั้งต่อไป

จันทร์ธานี สงวนนาม (2553, หน้า 16) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรจะต้องเริ่มต้นที่การสำรวจปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการพัฒนา จากนั้นดำเนินการวางแผนปฏิบัติตามแผน ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัฒนาบุคลากรต่อไป

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 117-118) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กระบวนการพัฒนาบุคลากรมี 4 ขั้นตอน คือ การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรหรือการสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากร เป็นการหาปัญหาขององค์กรที่ต้องแก้ไขโดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งทำได้โดยการวิเคราะห์ใ้องการวิเคราะห์งาน และวิเคราะห์บุคลากร

2. การวางแผนพัฒนาบุคลากรเป็นการนำผลที่ได้จากการสำรวจความจำเป็นและความต้องการพัฒนาบุคลากรตามข้อ 1 มาวางแผนดำเนินการ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากรทั้งระดับองค์กร ระดับหน่วยงานของแต่ละ

หน่วยงาน และระดับบุคคล กำหนดเรื่องที่ต้องทำในระยะยาว และเรื่องที่ต้องทำอย่างเร่งด่วน กำหนดแผนการพัฒนาบุคคลที่จะเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ กำหนดวิธีการพัฒนาโดยการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การประชุมสัมมนา และอื่นๆ กำหนดโครงการ กำหนดงบประมาณ ปฏิทินการปฏิบัติงาน และผู้รับผิดชอบ

3. การดำเนินการพัฒนาบุคลากร เป็นการดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผนที่กำหนดไว้

4. การติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร เป็นการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนการพัฒนาบุคลากรที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ซึ่งอาจดำเนินการเป็นสามระยะ คือ ระหว่างการดำเนินการแต่ละโครงการภายหลังการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นลง และภายหลังจากบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการกลับไปปฏิบัติงานได้ระยะหนึ่ง เพื่อดูว่าการพัฒนามาก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์การและบุคคลนั้นหรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างไร

ศิริณี ตามจะโปะ (2555, หน้า 32) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากร จะต้องเริ่มต้นที่การสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนา จากนั้นดำเนินการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนา กระบวนการพัฒนาบุคลากรต่อไป

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากร หมายถึงกระบวนการดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร ซึ่งสามารถดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย แต่ละรูปแบบมีหลักการและจุดเน้นที่แตกต่างกัน อันได้แก่ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามประเมินผลเป็นการพัฒนาสมรรถภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างคุณภาพขององค์การ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก ดังนี้

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Management) เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตรประจำวันได้ด้วยตนเอง ซึ่งนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

กรรณิกา ไครบุตร (2553, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ว่า การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกันและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2554, หน้า 2) กล่าวว่า การบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งเข้าเป็นส่วนประกอบของอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้น มักเป็นการรวมกันของส่วนประกอบย่อยที่มีความแตกต่างกันตั้งแต่สององค์ประกอบขึ้นไปให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของแกนหลักหรือส่วนทั้งหมดที่ใหญ่กว่า

นันทกาญจน์ จันสุตะ (2555, หน้า 27) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยมีวิชาแกนและวิชาที่มาเสริมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกลจนมีประสบการณ์และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียร ยินดีสุข (2557, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การบูรณาการ (Intergration) คือ การทำหน่วยย่อยๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวให้ครบสมบูรณ์ในตัวเอง

ปรียาภา หวังชินกลาง (2557, หน้า 18) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามความสนใจ ความสามารถและความต้องการ โดยการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งทางด้านสติปัญญา (Cognitive) ทักษะ (Skill) และจิตใจ (Affective) สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตรประจำวัน

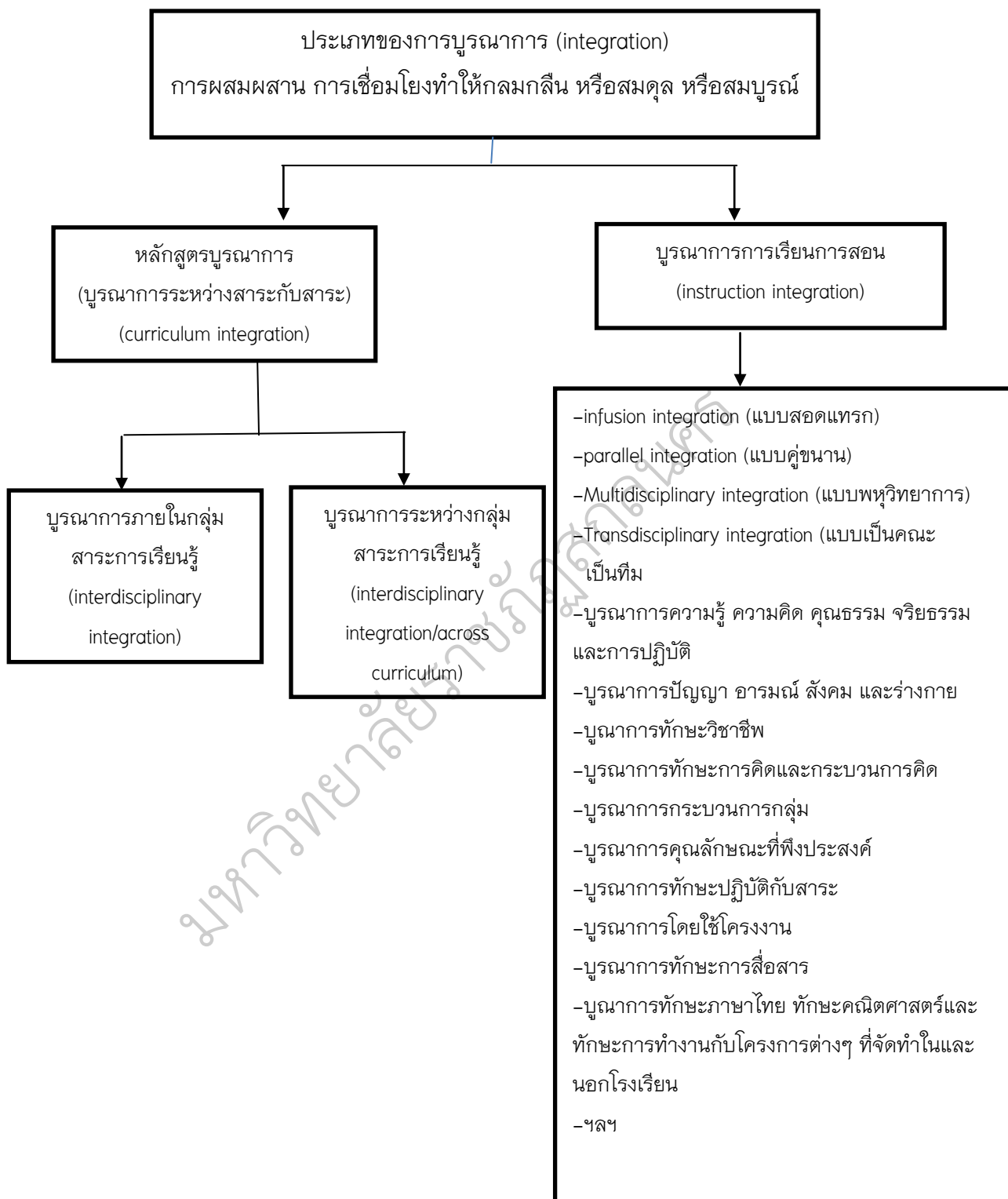
สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องมาสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อย่างกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวให้ครบสมบูรณ์ในตัวเอง มาจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามความสนใจ และความต้องการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยสามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาด้วยตนเอง และปรับใช้จริงในชีวิตประจำวัน

2. ประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ นักวิชาการได้แบ่งประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทางการศึกษา ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุขและระเชน มีศรี (2551, หน้า 9) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาแบ่งประเภทของการบูรณาการเป็น 2 ประเภท คือ

1. หลักสูตรบูรณาการ (curriculum integration) คือ การนำเนื้อหาจากศาสตร์ต่างๆ มาผสมผสานกันก่อนจัดการเรียนการสอน
2. การบูรณาการการเรียนการสอน (instructional integration) คือการนำเนื้อหาจัดการเรียนการสอนด้วยการผสมผสานวิธีการหลากหลาย กิจกรรมหลากหลาย การแบ่งประเภทของการบูรณาการปรากฏดังแผนผังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนผังประเภทของการบูรณาการทางการศึกษา

ที่มา : พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ , เพียร ยินดีสุข และราชน มีศรี (2551, หน้า 10)

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552, หน้า 184-191) ให้แนวคิด
การแบ่งประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้ คือ

แบบที่ 1 จำแนกตามจำนวนผู้สอน มี 3 ลักษณะ คือ

1. การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว ผู้สอนสามารถจัดการ
เรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวเรื่องที่สอดคล้องกันกับชีวิตจริงหรือสาระ
ที่กำหนดขึ้นมาเชื่อมโยงสาระและกระบวนการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและกระบวนการ
การเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้ความจริงจากหัวข้อเรื่องที่กำหนด

2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน มีผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
ร่วมกันจัดการเรียนการสอนโดยอาศัยหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วบูรณาการ
เชื่อมโยงแบบคู่ขนานกันไปภายใต้เรื่องเดียวกัน

3. การบูรณาการแบบสอนเป็นทีม ผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
ร่วมกันคิดหัวข้อเรื่องหรือโครงการมาโดยใช้เวลาเรียนต่อเนื่องกัน อาจารย์รวมจำนวนชั่วโมง
ของสาระการเรียนรู้ต่างๆ แบบมีเป้าหมายเดียวกัน

แบบที่ 2 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ
ได้แก่

1. การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นลักษณะการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแนวคิด ทักษะและความคิดรวบยอด
ของสาระการเรียนรู้สาระใดสาระหนึ่งนั่นเอง

2. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นลักษณะ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำเอาสาระการเรียนรู้จากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงกัน
เพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน

แบบที่ 3 จำแนกตามประเภทของการบูรณาการ แบ่งออกเป็น
2 ประเภท ได้แก่

1. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ เป็นลักษณะการบูรณาการ
ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ การนำเอาสาระการเรียนรู้จากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยง
ร้อยรัดให้เป็นเนื้อเดียวกันเพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน

2. การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ เป็นลักษณะการบูรณา
การที่ผู้สอนนำเอาเรื่องหรือสาระการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ไปสอดแทรกใน
สาระการเรียนรู้หรือวิชาที่ตัวเองรับผิดชอบสอน

ทิตินา แคมมณี และคณะ (2554, หน้า 188–192) แบ่งประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การบูรณาการภายในวิชา (Interdisciplinary) หมายถึง การนำเนื้อหาสาระในวิชาเดียวกัน หรือกลุ่มประสบการณ์เดียวกันมาสัมพันธ์กันผู้สอนสามารถนำสาระทุกเรื่องมาสัมพันธ์กันเป็นเรื่องเดียวได้

2. การบูรณาการระหว่างวิชา (Interdisciplinary หรือ multidisciplinary) หมายถึง การนำเนื้อหาสาระของสองวิชา หรือหลายๆ วิชามาสัมพันธ์กันเป็นเรื่องเดียวกันภายใต้หัวข้อเรื่อง “theme” ที่เลือกในส่วนบูรณาการระหว่างวิชา สามารถจัดได้หลายลักษณะด้วยกัน และนำเสนอ 4 รูปแบบ ดังนี้

2.1 แบบสอดแทรก (Infusion) คือ ลักษณะการจัดการเรียนรู้จะสอดแทรกเนื้อหาหรือทักษะกระบวนการของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระของตน โดยมีผู้สอน 1 คน

2.2 แบบคู่ขนาน (Parallel) คือลักษณะการจัดการเรียนรู้จะมีครู 2 คน ขึ้นไป 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไปวางแผนร่วมกันตามหัวเรื่อง/มโนทัศน์ (concept) /ปัญหา (problem) เดียวกันและเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ กระบวนการและคุณธรรม แล้วต่างคนต่างสอนเนื้อหาตามกลุ่มสาระของตนเองโดยมีเป้าหมายร่วมกัน

2.3 แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.3.1 แบบสอนคนเดียว คือจะจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวเรื่อง/มโนทัศน์/ปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริงหรือสาระที่กำหนดขึ้นมา

2.3.2 แบบแยกกันสอน คือการจัดการเรียนรู้จะคล้ายแบบคู่ขนานโดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามหัวเรื่อง/มโนทัศน์/ปัญหา แล้วต่างคนต่างสอนเนื้อหาตามกลุ่มสาระของตัวเองแต่มอบหมายให้ทำโครงการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกันหรือบางเรื่องจัดสอนด้วยกัน

2.3.3 แบบสอนร่วมกันหรือแบบคณะ คือ การจัดการเรียนรู้จะร่วมกันวางแผน ปรัชญาหรือ กำหนดหัวเรื่องความคิดรวบยอดหรือปัญหา ร่วมกันสร้างหน่วยเรียนรู้บูรณาการร่วมกันและสอนเป็นทีมหรือแยกกันสอนในบางเรื่อง

2.4 แบบข้ามวิชา (Transdisciplinary) คือลักษณะการจัดการเรียนรู้เป็นการบูรณาการที่สูงขึ้น สละความเป็น “วิชา” ของแต่ละศาสตร์ออกไปเป็นการเรียนโดยมีเค้าโครงหรือโจทย์ประเด็นปัญหาที่วางไว้ให้ผู้เรียนเรียนรู้หรือแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาโดยผ่านกิจกรรมและการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2556, หน้า 12) ได้แบ่งประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราว ประเด็น ปัญหา หัวข้อ หรือประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งโดยปกติครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ไม่เกี่ยวข้องกันกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2. การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ตั้งแต่สองกลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องราว ประเด็น ปัญหา หัวข้อ หรือประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างเข้าใจลึกซึ้ง รู้แจ้ง และรู้จริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยมีวิธีการบูรณาการ ดังนี้

2.1 การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระใดสาระหนึ่งสอดแทรกกลุ่มสาระอื่นๆ ในการจัดการเรียนรู้ของตน

2.2 การบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ในหัวเรื่อง ประเด็น ปัญหา เรื่องราวเดียวกัน แต่ต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และต่างคนต่างจัดการเรียนรู้ของตนเอง

2.3 การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบคู่ขนาน แต่มีการมอบหมายภาระงาน/ ชิ้นงาน หรือโครงการร่วมกัน

2.4 การบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ หรือการจัดการเรียนรู้เป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้

ต่างๆ ร่วมกันสอนเป็นคณะหรือเป็นทีม มีการวางแผนปรึกษาหารือร่วมกันโดยกำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดหรือปัญหาาร่วมกัน แล้วร่วมกันจัดการเรียนรู้ มีผู้เรียนเป็นกลุ่มเดียวกัน

สรุปได้ว่า ประเภทการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมี 2 รูปแบบที่สำคัญ คือ มีทั้งการบูรณาการภายในวิชาและการบูรณาการข้ามรายวิชา เป็นการบูรณาการโดยครูผู้สอนคนเดียวหรือครูผู้สอนหลายคน ซึ่งเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3. ประโยชน์และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นักวิชาการได้อธิบายถึงประโยชน์และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนี้

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553, หน้า 69) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ไว้ดังนี้

1. ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาสาระ
2. ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องเชื่อมโยงหลายสาระ ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่าย ลดภาระงานหรือการบ้านได้
3. ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ได้คล้ายสภาพจริง เพราะชีวิตจริงเกี่ยวข้องกับศาสตร์หลากหลายการดำเนินชีวิต การแก้ไขปัญหาต่างๆ ต้องบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ไม่ใช่กลุ่มสาระการเรียนรู้ใดโดยเฉพาะ
4. ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง เพราะได้เรียนรู้เนื้อหาที่สัมพันธ์กัน
5. ครูจากหลายกลุ่มสาระได้ร่วมมือกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เป็นการลดภาระงานของครูและผู้เรียน

ชอุ่ม กรไกร (2556, หน้า 6-7) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการไว้ดังนี้

1. เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริงเพราะในชีวิตประจำวันการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้แยกส่วนในการใช้องค์ความรู้ แต่ใช้ความรู้ที่หลากหลายสาขาที่มีความสัมพันธ์กัน ต่อการทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งและมีการบูรณาการองค์ความรู้ที่สอดรับกัน จนงานหรือกิจกรรมที่ทำสำเร็จ

2. ทำให้ครูผู้สอนมีกระบวนการทำงานร่วมกัน มีแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการที่เกิดจากการวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล
3. เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน การฝึกหาความรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์และมีคุณธรรมจริยธรรม
4. ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นองค์รวม ลดการใช้เวลาเรียนที่มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และภาระงานและมีโอกาสทำกิจกรรมนอกห้องเรียนมากขึ้น
5. ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ในห้องเรียนกับความรู้ในห้องเรียนเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ไม่เรียนรู้แบบแยกส่วน ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนมากขึ้น
6. ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ๆ ผ่านสื่อที่หลากหลาย
7. ทำให้ลดภาระงานและเวลาในการเรียนรู้ในชั้นเรียน
8. ช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
9. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2557, หน้า 171-172) กล่าวว่า ในชีวิตจริงเราไม่สามารถที่จะแยกวิชาต่างๆ ออกจากกันได้ สมมติว่าเราเดินไปซื้อของที่ตลาด เราต้องพูดคุยกับพ่อค้าแม่ค้าเราก็ต้องใช้วิชาภาษาไทยและวิชาสังคมที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง มีปฏิสัมพันธ์กัน ส่วนราคาสินค้าก็อยู่ที่ความต้องการสินค้าและความสามารถในการผลิต วิชาคณิตศาสตร์ก็เข้ามาในเรื่องราคาการจ่ายเงินการทอนเงิน วิทยาศาสตร์ก็อยู่รอบๆ ตัวเรา การใช้ไฟฟ้า สิ่งแวดล้อม น้ำเสีย กลิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี การปรุงอาหาร อาชีพต่างๆ การใช้เครื่องคั้นกะทิ เครื่องปั่น เครื่องบด สุขศึกษาพลานามัยก็มีอยู่ในตลาด เรื่องโภชนาการ ประโยชน์ของอาหาร พืชผักต่างๆ การออกกำลังกาย พ่อค้า แม่ค้า หาบเร่ ต้องยกของออกไปขายก็ออกกำลังกาย การเดินเลือกซื้อของก็ต้องออกกำลังกาย ภาษาอังกฤษก็ต้องใช้เพราะของที่นำเข้าจากต่างประเทศก็จะมีฉลากเป็นภาษาอังกฤษ และในบางครั้งก็เป็นภาษาจีนหรือภาษาญี่ปุ่น และที่สำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้ก็คือวิชาคุณค่าความเป็นมนุษย์ เรายึดกับทุกคนเราช่วยผู้อื่นให้มีความสุข พ่อค้าแม่ค้าต้องมีความซื่อสัตย์

สุจริต ตรงซึ้งต้องเที่ยงตรง เราต้องไม่เอาเปรียบกัน มีความยุติธรรมต่อกัน กิริยามารยาท ความสงบ ความเมตตากรุณา ทุกอย่างทุกวิชาต้องมาอยู่พร้อมกัน ดังนั้น การเรียนการสอนที่ดีก็ต้องมีการบูรณาการระหว่างทุกวิชาเพื่อจะให้ตรงกับชีวิตจริง การสอนจึงไม่ควรแยกเป็นวิชา ครูจะต้องสอนให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกัน และเชื่อมโยงมาสู่ชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณค่าความเป็นมนุษย์ตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีประโยชน์และความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้อีก ช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการคิดแบบองค์รวม และเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยการสอดแทรกสาระความรู้อื่นๆ อย่างสมดุล

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบ

สอดแทรก

การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก ได้มีนักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับการสอดแทรกไว้ ดังนี้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550, หน้า 31) กล่าวว่า บูรณาการแบบสอดแทรกการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนในวิชาหนึ่ง หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกเนื้อหาด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของวิชาอื่นๆ หรือของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เข้ามาในการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยครูคนเดียว แต่สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาหรือระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้

กรรณิกา ไครบุตร (2553, หน้า 24) กล่าวว่า การสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรก เป็นการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งแล้วนำเนื้อหาวิชาอื่น ที่มีความสัมพันธ์กันมาสอดแทรกในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะและประสบการณ์ที่หลากหลายที่สอดคล้องกับชีวิตของ

ผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 62, อ้างถึงในนันทกาญจน์ จันสุตะ, 2555 หน้า 30) ได้กล่าวถึงความหมายการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) หมายถึง การที่ผู้สอนวิชาใดวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่นๆ ในการสอนของตน หรือนำผู้เรียนต่างชั้นมาเรียนร่วมกันในหัวข้อเดียวกัน เป็นการสอนตามแผนการสอนและประเมินผลโดยผู้สอนคนเดียว วิธีนี้แม้ว่าผู้เรียนจะเรียนจากผู้สอนคนเดียว แต่ก็สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาได้ ถ้าผู้สอนมีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

สุภาพร ศุภอภิวัดณ์ (2556, หน้า 31) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรก คือ เป็นการบูรณาการโดยยึดเอาวิชาภาษาอังกฤษเป็นแกน แล้วนำเอาเนื้อหากิจกรรมวิชาสุขศึกษาและวิชาศิลปะมาสอดแทรก ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยครูคนเดียวเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2556, หน้า 12, อ้างถึงใน ทิพวรรณ สุวรรณไตรย์, 2558 หน้า 31) กล่าวถึง การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) เป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระใดสาระหนึ่งสอดแทรกกลุ่มสาระอื่น ในการจัดการเรียนรู้ของตน

สมโภชน์ พนาวาส (2557, หน้า 179 – 185) ได้กล่าวถึง การสอนสอดแทรกหรือการสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) หมายถึง การเพิ่มเติมเนื้อหา สาระ ของวิชาอื่นๆ ที่จำเป็นเข้าไปในการสอนของอีกวิชาหนึ่ง เป็นการวางแผนการสอนและสอนโดยครูเพียงคนเดียว ในที่นี้คือการเพิ่มเติมหรือสอดแทรกเนื้อหาสาระภาษาอังกฤษเข้าไปในการสอนรายวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช้วิชาภาษาอังกฤษโดยครูที่รับผิดชอบการสอนรายวิชานั้นๆ

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก จึงหมายถึง การบูรณาการโดยเอาวิชาภาษาอังกฤษสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยครูคนเดียวเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. วิธีการสอนภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรกในรายวิชาอื่น

สุภาพร ศุภกิจวัฒน์ (2556, หน้า 33) กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก ในรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ มีอยู่ 5 วิธี คือ

1. THE TOPIC-BASED CURRICULUM
2. ONE WHOLE LESSON IN ENGLISH
3. สอดแทรกเมื่อสอนวิชาอื่นๆ หรือจัดกิจกรรมเสริม
4. สอดแทรกภาษาอังกฤษเข้ากับภาษาไทย
5. บูรณาการกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรก มีการกำหนดเรื่องหลัก (Theme) หัวเรื่อง (Topic) ที่จะสอนเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน โดยอยู่ในความสนใจและใกล้ตัวผู้เรียนหรือเหตุการณ์ต่างๆ

สมโภชน์ พนาवास (2557, หน้า 179 – 185) ได้กล่าวถึง การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ มีรูปแบบสอดแทรกในองค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. การสอดแทรกภาษาอังกฤษในสื่อการสอน

ในกระบวนการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ นอกจากตัวผู้สอน ผู้เรียนและสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นง่ายขึ้น ซึ่งในปัจจุบันสื่อการสอนมีมากมายและหลากหลายที่ครูสามารถเลือกใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวิธีการสอนของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นแผ่นชาร์ต กระดานดำ แบบฝึก ใบความรู้ใบงาน และสื่อที่มีเทคโนโลยีประกอบ เช่น PowerPoint คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ จากสื่อที่ทันสมัย นอกจากนั้นสื่อยังสามารถช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนได้โดยทำให้ประหยัดเวลาในการอธิบาย ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่าย รวดเร็วและชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการอธิบายในสิ่งที่เป็นนามธรรม สื่อจะช่วยทำให้เป็นรูปธรรมจนทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและสร้างความประทับใจในการเรียนรู้ได้

2. การสอดแทรกภาษาอังกฤษในกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและสาระของรายวิชา ดังนั้นการสอดแทรกภาษาอังกฤษในกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ครูผู้สอนรายวิชาอื่นสามารถทำได้และเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดี เพราะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองดังที่กล่าวแล้ว ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นรายวิชาใดก็ตาม ครูสามารถออกแบบกิจกรรมให้เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษได้

3. การสอดแทรกภาษาอังกฤษในกระบวนการประเมินผล

ในกระบวนการเรียนการสอน ขั้นตอนที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ดำเนินการสอนไปหรือไม่ ซึ่งสามารถประเมินได้ในขณะสอนหรือขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรม โดยการสังเกต หรือประเมินหลังการทำกิจกรรมเสร็จสิ้น โดยการประเมินรวบยอดหลังการเรียนจบรายวิชาเลยก็ได้โดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งในส่วนนั้นนอกจากจะประเมินความรู้เนื้อหาสาระของรายวิชาแล้ว จะต้องประเมินความรู้ด้านภาษาอังกฤษด้วย โดยครูต้องนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ได้สอดแทรกและสอนไปแล้วนั้นมาออกข้อสอบหรือนำมาประเมินความรู้ด้วยวิธีการอื่นด้วย แต่ก่อนจะมาถึงขั้นการประเมินผล ครูต้องย้อนกลับไปดูที่วัตถุประสงค์ของการเรียนด้วยว่าได้กำหนดไว้หรือไม่ว่าจะมีการวัดและประเมินผลด้านภาษาอังกฤษ ถ้ายังไม่มีมีการกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ต้องย้อนกลับไปกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งด้วยว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับใด เช่น ผู้เรียนสามารถบอก อธิบาย ความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ หรือสามารถออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง สามารถเขียนคำศัพท์ได้ถูกต้อง เป็นต้น การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ครูที่สอนโดยไม่กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เปรียบเสมือนการสอนอย่างไรทิศทาง ไม่มีเป้าหมายว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไร (Cognitive Domain) ทำอะไรได้ (Psychomotor Domain) และเป็นอย่างไร (Affective Domain) ซึ่งเป็นหลักของการจัดการเรียนรู้ ก่อนสอนครูควรถามตนเองเสมอว่า คาบนี้ ชั่วโมงนี้ ลูกศิษย์จะต้องรู้อะไร ทำอะไรได้ และเป็นอย่างไร เช่นเดียวกับการสอนแล้วไม่มีการประเมินผล ก็จะมีคำถามเกิดขึ้นว่า สอนเพื่ออะไร สอนไปทำไม และถือว่าทำไมครบกระบวนการสอน ดังนั้นครูจึงต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้

ชัดเจนเพื่อเชื่อมต่อให้เกิดการประเมินผลตามวัตถุประสงค์นั้น เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์แล้ว ในรายวิชานี้ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษด้วย จึงจะสามารถนำมาประเมินผลหลังการสอนได้โดยจัดทำเป็นข้อสอบหรือทำกิจกรรมการประเมินรูปแบบอื่นๆ ซึ่งโดยทั่วไปการสอนแบบบูรณาการควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เช่น การประเมินการอ่านออกเสียง ก็ต้องให้ผู้เรียนได้อ่านออกเสียงจริงๆ และไม่ได้หมายความว่าต้องออกข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษ เพียงแต่ในข้อสอบต้องมีคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ครูได้สอดแทรกไว้และสอนไปแล้ว

กล่าวโดยสรุป การสอนภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรกในรายวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิชาภาษาอังกฤษนั้น เป็นการสอนสอดแทรกในสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และในกระบวนการประเมินผล จึงเป็นวิธีการที่เพิ่มองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้อย่างง่าย เข้าใจ และนำไปใช้ในชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้ความจริงจากหัวข้อเรื่องที่กำหนด และมองเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

3. องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบ

สอดแทรก

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียวร์ ยินดีสุข (2551, หน้า 4 – 10) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนี้

1. กำหนดหัวเรื่อง (Theme)

วิธีกำหนดรูปแบบที่ 1 กำหนดหัวเรื่อง (Theme) ก่อน

วิธีกำหนดรูปแบบที่ 2 กำหนดหัวเรื่อง (Theme) หลังจาก

ผสมผสาน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยกำหนด

1.1 จากมโนทัศน์ (Concept)

1.2 จากประเด็นปัญหา (Problem)

1.3 จากเรื่องที่เป็นปัญหา (Issue)

1.4 จากเรื่องที่ต้องใช้การสืบสอบ/แก้ปัญหา (Problem Solving)

1.5 จากแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นคว้า (Resource

Learning)

1.6 จากความสนใจของผู้เรียน (Student Interest)

2. ทำเครือข่ายความคิด (web) หรือผังความคิด (Concept map) หรือผังกราฟฟิก (Graphic organizers) เกี่ยวกับความเกี่ยวข้องของเรื่อง ดังนี้

2.1 เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ Theme

2.2 หัวข้อเรื่อง (Topic) และทักษะของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

ที่เกี่ยวข้อง

3. จัดเรียงลำดับเนื้อหาและทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่อง เพื่อนำไปวางแผนการจัดการเรียนรู้

4. การวางแผนการจัดการเรียนรู้

4.1 ระบุโมโนทัศน์สำคัญ

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.4 เตรียมสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

4.5 กำหนดวิธีการประเมินการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552, หน้า 192) กล่าวว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม

2. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายปีหรือ

รายภาค

4. จัดทำคำอธิบายรายวิชา

5. จัดทำหน่วยการเรียนรู้

6. กำหนดหัวข้อเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายสาระ

การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กัน

7. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2556, หน้า 12-14) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร หรือการออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ สามารถเขียนรายละเอียดตามองค์ประกอบได้ดังนี้

และตัวชี้วัด

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ และมาตรฐานการเรียนรู้
3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
4. สาระการเรียนรู้
5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
7. ชิ้นงาน/ภาระงาน
8. การวัดและประเมินผล
9. กิจกรรมการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้น องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรกเป็นการจัดตามขั้นตอนโดยการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายปีหรือรายภาค จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ กำหนดหัวข้อเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กัน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

บูรณาการแบบสอดแทรก

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยใช้แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครู รายละเอียดดังนี้

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.1 ความหมายการอบรมเชิงปฏิบัติการ

การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการ เทคนิค วิธีการฝึกอบรม เป็นที่ยอมรับนำมาใช้กันมากในสถาบันการศึกษาและในวงการทั่วไป เพราะการอบรมเชิง

ปฏิบัติการจะเน้นทั้งด้านวิชาการ ทฤษฎีและด้านปฏิบัติ เป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความสนใจตรงกันมาพบกับผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เหมาะสมเพื่อจะหาความรู้หรือแนวทางเพื่อแก้ปัญหาสิ่งที่ประสบอยู่ โดยการศึกษาเป็นกลุ่ม โดยปกติจะจัดรวมกันใช้เวลาในการฝึกอบรมหลายวัน นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการอบรมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

นริศรา ชมจุมจัง (2550, หน้า 50) ได้ให้ความหมายของการอบรมเชิงปฏิบัติการไว้ว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ให้กับบุคลากรสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ

สมคิด บางโม (2551, หน้า 92) กล่าวว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการที่ให้ผู้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้ปฏิบัติจริง โดยทั่วไปจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงได้ลงมือปฏิบัติ อาจเป็นการฝึกการใช้เครื่องมือใหม่ๆ อบรมเพื่อช่วยกันสร้างเครื่องมือ หรืออบรมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

นันทกาญจน์ จันสุตะ (2555, หน้า 19) กล่าวว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการของกลุ่มคนที่มีปัญหาเดียวกันต้องการปรับปรุงและพัฒนางานที่เป็นปัญหานั้นให้ได้รับการแก้ไข และทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกิดทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการพัฒนาทักษะความรู้ให้บุคลากรได้มีการฝึกปฏิบัติ มีความเข้าใจ ความชำนาญเพิ่มมากขึ้น มีทักษะกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน โดยบุคลากรที่เข้าอบรมได้รับความรู้ก่อนแล้วนำมาปฏิบัติ พัฒนาตามหลักที่อบรม นำมาแก้ไขปัญหาพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการอบรมเชิงปฏิบัติการ

นักวิชาการได้นำเสนอวัตถุประสงค์ของการอบรมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

สมพิศ หวังทรัพย์ทวี (2552, หน้า 12) กล่าวว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) คือ การอบรมในลักษณะเข้ม (Intensive Training Course) โดยจะเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในด้านวิชาการและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง

การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบหนึ่งของการฝึกอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกอบรมนี้เน้นทั้งด้านวิชาการ หรือทฤษฎีและด้านปฏิบัติ โดยคำนึงถึงการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการอบรมนำสิ่งที่ตนเรียนรู้นั้นมาปฏิบัติ ในสถานการณ์ทำงานอันแท้จริงของเขาได้โดยมีวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการดังต่อไปนี้

1. เพื่อฝึกฝนให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน
4. เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงงาน

ธนทัช ประภาศรี (2554, หน้า 15) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ หรือถ่ายทอดความรู้อย่างมีระบบ ระเบียบแบบแผนในช่วงเวลาหนึ่งให้แก่บุคลากร สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากร เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจมีทักษะและเจตคติที่ดี มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามจุดมุ่งหมายขององค์กรที่วางไว้

สรุปได้ว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทั้งด้านวิชาการและทฤษฎี เพื่อที่จะได้ปรับปรุงและพัฒนางานที่มีปัญหาให้ได้รับการแก้ไขและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบ

สอดแทรก

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ผู้สอนจะต้องหากกลยุทธ์และวิธีการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบสำคัญว่าจัดทำแผนอย่างไร เพื่อใคร มีเทคนิคและวิธีการอย่างไร ผลที่ได้รับจะเป็นอย่างไร ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนเป้าหมายความสำเร็จที่ผู้สอนคาดหวังไว้ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องจัดทำ เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วิลาสินี คักดา (2552, หน้า 27) กล่าวถึง ความหมายของ แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการสอนที่ได้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดสาระสำคัญจุดประสงค์เนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้สื่อและการวัดผลประเมินผล แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

อุบลวรรณ ส่งเสริม (2553, หน้า 8) แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ลำดับขั้นตอน และกิจกรรมทั้งปวงของผู้สอนและผู้เรียนที่ผู้สอนกำหนดไว้เป็นแนวทางในการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์โดยการนำรายวิชาที่ต้องทำการสอนมาระบุกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร

คักดา อุ่นใจ (2554, หน้า 33) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการสอนที่ผู้สอนทำเป็นรายชั่วโมงหรือครึ่ง เป็นแผนจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนเขียนไว้ล่วงหน้าก่อนการสอนจริง อย่างเป็นระบบ เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

มยุรี นาสมใจ (2555, หน้า 49) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนหรือโครงการที่กำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ที่กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีก การวัดผลประเมินผล ที่ครูจำเป็นต้องเตรียมการล่วงหน้า เพื่อใช้สอนในเวลาใดเวลาหนึ่งๆ โดยกำหนดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเรียนย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตรงกับสภาพความจริง ความรู้ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ความพร้อมของสถานศึกษา ในด้านวัสดุอุปกรณ์และตรงตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ

กล่าวโดยสรุป แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการสอนที่ได้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนไว้ล่วงหน้า เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอนและกิจกรรมทั้งหมดของผู้สอน กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการได้ให้ความหมาย ของ ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

มยุรี นาสมใจ (2555, หน้า 49) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน มีความสำคัญต่อผู้สอนและกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เพราะแผนการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนแผนที่ที่จะนำผู้สอนไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ไม่ทำให้หลงทาง ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายและตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจและสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาที่เรียนเป็นอย่างดี

ทัชชา อุดมรักษ์. (2557, หน้า 99) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
2. ทำให้ครูมีคู่มือหรือเอกสารต่างๆ ประกอบการสอนเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า
3. ครูสามารถกำหนดกรอบหรือทิศทาง วิธีการสอน รูปแบบการสอนว่าต้องการให้มีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นอย่างไร ทำให้ครูมีความมั่นใจและสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ครูมีความกระตือรือร้นในการศึกษาข้อมูลต่างๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการนำมาใช้ประกอบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย

5. ครูใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน รูปแบบการสอนต่างๆ กับเพื่อนร่วมงานในองค์กรเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น
6. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วอย่างต่อเนื่อง
7. ครูมีผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญสำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น เกิดความภาคภูมิใจและสร้างชื่อเสียงให้กับนักเรียน ตนเอง สถานศึกษา
8. สถานศึกษาหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีผลงานทางวิชาการมีความพร้อมในการรับประเมินในระดับต่างๆ และสร้างเครือข่ายสังคมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรต่างๆ
9. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน
10. สามารถนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาดำเนินการ ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหานักเรียนในการจัดการเรียนการสอนได้
11. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อแสดงความก้าวหน้าที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครูผู้สอน ในการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียน การสอนเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ตามลำดับขั้นตอน ผู้บริหารสามารถนิเทศการสอนได้ชัดเจน และสามารถนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหานักเรียนในการจัดการเรียนการสอนได้

2.3 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบ สอดแทรก

ศักดา ชุ่มใจ (2554, หน้า 36) ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ควรมียอดประกอบสำคัญคือ ชื่อเรื่อง จำนวนคาบ สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผลและสามารถจะกำหนดองค์ประกอบ

อื่นๆ ให้ต่างกันไปได้ตามลักษณะหลักสูตรและธรรมชาติวิชา นอกจากนี้การใช้คำก็คงจะต้องสอดคล้องกับคำที่ใช้ในหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ได้ระบุถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้

1. ส่วนประกอบตอนต้น

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551

1.2 สาระการเรียนรู้

1.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

1.4 โครงสร้างเวลาเรียน

1.5 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระ

1.6 ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้

1.7 คำอธิบายรายวิชา

1.8 โครงสร้างรายวิชา

1.9 หน่วยการเรียนรู้

1.10 ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

2. ส่วนประกอบตอนกลาง (ตัวแผนการจัดการเรียนรู้)

ออกแบบตามBackward design

2.1 ส่วนหัวของแผนอย่างน้อยประกอบด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ภาคเรียนที่.....ปี

การศึกษา.....รหัสวิชา.....รายวิชา.....ชั้นประถมศึกษา/

มัธยมศึกษาปีที่...หน่วยการเรียนรู้ที่.....ชื่อหน่วย.....

เวลา.....ชั่วโมงแผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....

เวลา.....ชั่วโมง

2.2 เป้าหมายการเรียนรู้ ประกอบด้วย สาระมาตรฐาน

การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี/ตัวชี้วัดช่วงชั้น/ผลการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุม K /

P / A / C

2.2.1 สาระสำคัญ

2.2.2 สาระการเรียนรู้

- 2.2.3 หลักฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ชิ้นงาน / ภาระงาน
- 2.2.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุม K /

P / A / C

- 2.2.5 กระบวนการเรียนรู้ / รูปแบบการจัดกิจกรรม
- 2.2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ (กำหนดเป็นชั่วโมง)
- 2.2.7 สื่อ / แหล่งเรียนรู้
- 2.2.8 กิจกรรมเสนอแนะ / กิจกรรมต่อเนื่อง
- 2.2.9 ชื่อผู้จัดการเรียนรู้

3. ส่วนประกอบตอนท้าย ประกอบด้วย

- 3.1 ความเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- 3.2 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุม ครอบคลุม

K/P/A/C

- 3.3 การแก้ปัญหาหลังการจัดการเรียนรู้
- 3.4 ภาคผนวก ได้แก่ เอกสารประกอบแผนการจัดการ

เรียนรู้ เช่น ใบงาน / ใบกิจกรรม / ใบความรู้ / เอกสารแนวทาง / เครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่มีเกณฑ์การประเมิน (Rubric) ชัดเจน / แบบทดสอบและคะแนนวัดผลแผนฯ หรือรายหน่วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ควรมี องค์ประกอบสำคัญได้แก่ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ สาระสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ ครอบคลุม สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เพื่อนำผล การพัฒนาผู้เรียนที่ยังมีข้อบกพร่องมาพัฒนาให้เกิดตามก้าวหน้าในการเรียนรู้

2.4 รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบ สอดแทรกการออกแบบกิจกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้ ตรงตามความต้องการของผู้สอน และเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.1 หลักการในการออกแบบกิจกรรม มีดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้ครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้แต่ ละกิจกรรมควรมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่ขาด ตอน

2. กำหนดโครงสร้างจุดเน้นภาษาอังกฤษที่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอะไรในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อทำอะไร ใช้เวลาอย่างน้อยแค่ไหน โดยจัดเวลาให้เหมาะสมตามความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบการเรียนรู้ นักเรียนมีการฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ได้ครบ นักเรียนมีชิ้นการฝึกพูดประโยคที่กำหนดให้ ทบทวนคำศัพท์ในบทเรียนที่เกี่ยวข้อง

3. กำหนดบทบาทของการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เน้นการสอดแทรกภาษาอังกฤษให้นักเรียนได้ฝึกพูดให้มากที่สุด นักเรียนสามารถพูดและแปลความหมายของคำศัพท์และนำไปใช้ในการสื่อสารได้

4. กำหนดการสอนภาษาอังกฤษสอดแทรกในรายวิชาหลักให้ชัดเจน โดยมีการสอนภาษาอังกฤษสอดแทรกในชั้นสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการประเมินผล มีโครงสร้างของงานที่ชัดเจน บอกรายละเอียดของกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน ปฏิบัติได้ถูกต้อง นักเรียนสามารถฝึกได้ด้วยตนเอง

ตัวอย่างรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้..... ชั้น.....

สาระที่..... เรื่อง.....

เรื่องย่อยที่..... เรื่อง..... เวลา..... ชั่วโมง

สาระสำคัญ

.....

ตัวชี้วัด

.....

จุดประสงค์ปลายทาง

.....

จุดประสงค์นำทาง

.....
.....

จุดเน้นทางภาษา

คำศัพท์:

.....
.....
.....

โครงสร้างทางภาษา

.....
.....
.....
.....

สาระการเรียนรู้

.....
.....
.....

สื่อการเรียนรู้

.....
.....

การวัดและประเมินผล

วิธีการ.....

.....
.....
.....

เครื่องมือ.....

.....
.....
.....

เกณฑ์.....

.....

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอน การจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ แบบประเมิน
ขั้นนำ		
ขั้นสอน		
ขั้นสรุป		

3. การนิเทศภายใน

3.1 ความหมายของการการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในมีความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างมาก ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงการนิเทศภายใน ไว้ดังนี้

กาญจนา รุ่งแจ้ง: (2551, หน้า 4) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนา เป็นกระบวนการชี้แนะช่วยเหลือ โดยยึดหลักประชาธิปไตยในการปรับปรุง การประสานแก้ครุ ความจำเป็นของการนิเทศเป็นการแสดงการปรับปรุงทางด้านการเรียนการสอน เป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เข้าใจในวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงของการศึกษาและสร้างกระบวนการ การนิเทศภายในโรงเรียน คือ การประเมินความต้องการ การวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางที่เลือกเพื่อพัฒนา การลงมือปฏิบัติ ติดตามประเมินผล แลกการเผยแพร่ต้องนำเสนอผลงานที่มีคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาของผู้เรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียน

กรองทอง จิระเดชากุล (2552, หน้า 4) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริม การสนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ หรือ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้นในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

นันทกาญจน์ จันสุตะ (2555, หน้า 21) กล่าวว่า การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครู ผู้บริหารกับครู ซึ่งก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่องานที่ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานและต่อผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้การติดตามผลงานต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์

กรวรรณ ศิริสานต์ (2556, หน้า 74) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียนในการให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอน หรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจอารมณ์และสังคม ให้เต็มตามวัยและตามศักยภาพ

ทิพวรรณ สุวรรณไตรย์ (2558, หน้า 89) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไข การดำเนินกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อจุดเด่นและจุดด้อยของครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรม ความสามารถ การจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา หรือการให้ความช่วยเหลือครูหรือบุคลากรในโรงเรียน ให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางตามแผนที่วางไว้ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 หลักและความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน

ได้มีนักวิชาการแนวคิดหลักการนิเทศภายใน ดังนี้

ปรวัตร แก้วฝ่าย (2551, หน้า 34) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศรวมทั้งการนิเทศภายในหากนำหลักการนิเทศดั้งเดิมมาผสมผสานกับแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา แนวคิดที่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดที่ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู และระดับคุณภาพครู ผู้บริหาร หลักการนิเทศยุคใหม่ควรมีหลักการดังนี้

1. กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีขวัญกำลังใจ และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น อยู่เสมอ
2. เป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและรองรับด้วย ข้อมูลสารสนเทศ
3. เป็นกิจกรรมที่อยู่ในบรรยากาศของความร่วมมือร่วมใจ อันดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
4. เป็นกิจกรรมที่เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับการนิเทศ
5. เป็นกิจกรรมที่ดึงศักยภาพของผู้รับการนิเทศมาใช้ และให้การยกย่อง
6. เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาตัวเองให้อยู่ในระดับมาตรฐานวิชาชีพหรือระดับคุณภาพครูสภาให้สูงขึ้น และรักษาไว้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2553, หน้า 1) อธิบายถึงความสำคัญของการการนิเทศแบบให้คำชี้แนะว่า เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือศึกษานิเทศก์ รวมทั้งเครือข่ายการนิเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา การดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตลอดจนสามารถเสริมสร้างการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้เข้มแข็ง การนำเทคนิคการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) มาใช้ในการนิเทศการศึกษา จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 133) กล่าวว่า หลักของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาโดยยึดเป้าหมายหลักคือ คุณภาพของนักเรียน โดยผู้บริหารต้องยอมรับว่าการนิเทศการสอนเป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง มีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เน้นบรรยากาศแบบประชาธิปไตย สร้างขวัญและกำลังใจ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในความสามารถของตน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ทิพวรรณ สุวรรณไตรย์ (2558, หน้า 91) กล่าวว่า หลักของการนิเทศภายในจะอาศัยหลักการปฏิบัติงานตามหลักวิทยาศาสตร์ มีระบบ ขั้นตอนและมีความต่อเนื่อง มีความเป็นวิถีประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน เสริมสร้างกำลังใจให้กับครูผู้สอน เป็นการช่วยเหลือครูโดยตรง ไม่ใช้การบังคับหรือการจับผิดผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่นิเทศภายใน โดยการนิเทศภายในจะต้องเกิดจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือความต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาให้ดำเนินไปด้วยดี มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน สามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงาน เป้าหมายหลักของการนิเทศภายในคือ การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักของการนิเทศภายในคือ ต้องดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การช่วยเหลือแนะนำครูในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

3.3 ลักษณะของการนิเทศภายใน มีดังนี้

1. การปรับปรุงการเรียนการสอนการปรับปรุงการเรียนการสอนนั้นครูจะต้องเรียนรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนในด้านต่างๆ เช่น ด้านทักษะการสอน พฤติกรรมการสอน และการวางแผนการสอน

2. หน้าที่สำคัญของผู้นิเทศ หน้าที่ประการสำคัญเบื้องต้นของผู้นิเทศ ก็คือการช่วยเหลือแนะนำ และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะดังกล่าว ในข้อที่ 1 และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือทักษะต่อไปนี้

2.1 ทักษะของการวิเคราะห์ความซับซ้อนของกระบวนการสอนและพฤติกรรมการสอน

2.2 ทักษะของการใช้เหตุและผลของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลของพฤติกรรมการสอนของกระบวนการสอนที่ขึ้นอยู่กับข้อมูล และหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งมีความเที่ยงตรงที่จะนำมาวิเคราะห์ได้

2.3 ทักษะและความสามารถในการแปลความหมายของหลักสูตรและนำมาใช้ทดลองในชั้นเรียน

2.4 ทักษะในการวัดผลสำเร็จ ในการเรียนของนักเรียน

2.5 ทักษะในด้านพฤติกรรมการสอน

3. พฤติกรรมของผู้นิเทศ พฤติกรรมของผู้นิเทศจะมีศูนย์รวมอยู่ที่พฤติกรรมการสอนของครูโดยเฉพาะ เช่นครูสอนอะไร และสอนอย่างไร จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดคือ การช่วยปรับปรุงการสอนของครู ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของครู

4. ความสนใจของผู้นิเทศ ผู้นิเทศจะต้องให้ความสนใจและมุ่งหวังถึงเรื่องการวางแผนและการวิเคราะห์ข้อมูลของพฤติกรรมการสอน โดยใช้การพิสูจน์สมมุติฐานของจุดมุ่งหมายในการสอนของครูที่ได้ตั้งเอาไว้ว่า บรรลุไปถึงแค่ไหนและมีประสิทธิผลอย่างไร โดยใช้หลักฐานของข้อมูลของพฤติกรรมในการสอนเป็นหลักในการวิเคราะห์

5. ความมุ่งหวังของผู้นิเทศ ผู้นิเทศจะต้องให้ความสนใจและมุ่งหวังเกี่ยวกับ การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนที่เฉพาะเจาะจงที่แยกออกเป็นทักษะเฉพาะที่เด่นชัดตัวอย่าง เช่น ทักษะในการตั้งคำถาม ทักษะในการให้นักเรียนอภิปรายปัญหาต่างๆ

6. การนำเข้าสู่การวิเคราะห์ ผู้นิเทศจะต้องใช้การวิเคราะห์จุดเด่นของการสอนของครู และย้าถึงความสำเร็จในพฤติกรรมการสอนของครู จะมีผลทำให้ครูมีขวัญกำลังใจดีขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ครูปรับปรุงการสอนของตัวเองให้ดีขึ้น วิธีการนี้มีผลดีกว่าวิเคราะห์วิจารณ์พฤติกรรมการสอนของครูที่ไม่ได้รับผลสำเร็จ หรือมีคุณค่าต่ำ

7. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เที่ยงตรง ที่ได้รวบรวมมาจากการสังเกตการสอนมากกว่าการที่ผู้นิเทศ ใช้ความคิดเห็นส่วนตัว ค่านิยมของตนเองประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองเป็นหลักในการตัดสินใจแนะนำหรือวิเคราะห์

8. ลักษณะของกระบวนการในการนิเทศ การนิเทศนั้นจะต้องเป็นไปในลักษณะการเคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลง (Dynamic Process) ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้นิเทศและครูเป็นผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน (Colleagues) ที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน ซึ่งทั้งสองฝ่ายก็ต่างมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเชื่อถือในลักษณะของวิชาชีพ

9. ความรับผิดชอบและควมมีอิสระภาพของครู ครูจะต้องมีอิสระและมีความรับผิดชอบที่จะเสนอแนะปัญหา รวมทั้งการวิเคราะห์และปรับปรุงพฤติกรรม

การสอนของเขา รวมทั้งมีสิทธิและความอิสระที่จะพัฒนาแบบฉบับและลีลาของพฤติกรรมการสอนที่เป็นแบบฉบับประจำตัวของเขา (Personal Teaching Style)

10. ความรับผิดชอบและความมีอิสรภาพของผู้นิเทศ ผู้นิเทศเช่นเดียวกันก็จะมีอิสระ และมีความรับผิดชอบที่จะวิเคราะห์ และวัดผลประสิทธิภาพในพฤติกรรมการนิเทศของตัวเองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับการที่ครูวิเคราะห์ และวัดผลพฤติกรรมการสอนของตัวเอง

3.4 กระบวนการนิเทศภายใน

ขั้นตอนการนิเทศภายในมี 3 ขั้นตอน (ปรวัตร แก้วฝ่าย, 2551, หน้า 37) ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการนิเทศ ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนางานใดๆ จะต้องเริ่มต้นด้วยการมองเห็นปัญหาของงานอย่างชัดเจน เพราะการมองเห็นปัญหา จะนำไปสู่ความต้องการของโรงเรียนเพื่อให้ทราบจุดที่เป็นปัญหาของโรงเรียนหรือจุดที่ต้องพัฒนา โดยมีตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จและเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำทางด้านวิชาการของโรงเรียนเป็นตัวกำหนด โรงเรียนสามารถนำมาเปรียบเทียบกับระดับคุณภาพจากการปฏิบัติที่ผ่านมาว่า สามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำแล้วหรือยัง และควรจะหาแนวทางพัฒนาให้ต่อเนื่องได้ในทิศทางใด จึงจำเป็นต้องกำหนดให้แน่ชัด ซึ่งมีจุดประสงค์ ดังนี้

1.1.1 เพื่อทราบสภาพการศึกษา และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

1.1.2 เพื่อทราบสภาพที่เป็นปัญหา และความต้องการของครู

1.1.3 เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางตัดสินใจแก้ปัญหา

1.1.4 เพื่อใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของการปฏิบัติการนิเทศ ให้ไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ได้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนของการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการมีดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกชั้น ด้านอัตราการเข้าชั้นของทุก

ระดับ ด้านภาวะสุขภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ด้านคุณลักษณะตามมาตรฐานขั้นต่ำตามที่ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติกำหนด

2. สํารวจและประเมินความต้องการของครู
3. จัดลําดับความสําคัญของปัญหาและความต้องการ
4. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและจัดลําดับความสําคัญของ

ปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และดําเนินการตามต้องการ

ในเรื่องข้อมูลที่สํารวจนั้น ควรเป็นข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน อัตราการเข้าชั้น ภาวะสุขภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน คุณลักษณะตามเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำของนักเรียนรวมทั้งความต้องการของครู

1.2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก หมายถึง การนำ

ข้อมูลผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาสาเหตุของปัญหาและความต้องการ กำหนด จุดประสงค์ กำหนดกิจกรรมและแนวทางดําเนินการนิเทศ ซึ่งต้องให้สอดคล้องกับนโยบาย ของหน่วยเหนือทุกระดับด้วย ดังนี้

1.2.1 ขั้นเตรียมการวางแผน ควรดําเนินการโดยทําความ

เข้าใจขอบข่ายงานอํานาจหน้าที่บทบาทของผู้นิเทศ แล้วจึงเริ่มจัดทําแผน และโครงการ ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยนำผลการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการของโรงเรียนมาจัดลําดับความสําคัญ รวมทั้งศึกษานโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติของหน่วยเหนือ เพื่อจัดทําแผนสนองตอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ภายในโรงเรียน

1.2.2 ขั้นลงมือปฏิบัติการวางแผน ในขั้นนี้ผู้บริหารควร

จะได้มีการประชุมครู โดยนําประเด็นปัญหาและความต้องการที่สําคัญ ซึ่งได้จาก การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการรวมทั้งนโยบายของหน่วยเหนือมา พิจารณา เพื่อสรุปว่า ในแต่ละปีโรงเรียนสามารถจัดการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงพัฒนา งานได้มากน้อยเพียงใด

1.2.3 ขั้นประสานแผน ต้องมีการทบทวนเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ แนวปฏิบัติและเวลา ที่กำหนดแล้วจึงดําเนินการประสานคนและประสานงาน เพื่อให้ฝ่ายต่างๆ สามารถดําเนินงานไปด้วยดี

1.2.4 ชั้นเตรียมนำแผนไปปฏิบัติ ในชั้นนี้โรงเรียนควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน หรือทำแผนปฏิบัติงานออกมาเป็นรูปเล่ม และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเป็นหลักฐาน เพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติของทุกฝ่าย และเพื่อสะดวกต่อการติดตามผลงานภายหลัง ซึ่งในแผนปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องประกอบด้วยโครงการ ซึ่งควรมีสาระสำคัญดังนี้

1.2.4.1 หลักการและเหตุผล

1.2.4.2 วัตถุประสงค์

1.2.4.3 เป้าหมาย

1.2.4.4 แผนดำเนินการ ประกอบด้วย กิจกรรม

สำคัญและปฏิทินปฏิบัติงาน

1.2.4.5 ทรัพยากรที่ต้องการ

1.2.4.6 การติดตามผลและประเมินผล

1.2.4.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.3 การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ สื่อและเครื่องมือสำหรับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องใช้ในการปฏิบัติงานทุกครั้ง สิ่งเหล่านี้จะต้องใช้ตรวจสอบการประเมินการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ และเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสื่อและเครื่องมือที่ดีนั้น ควรจัดหาหรือสร้างขึ้นมาก เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่ละครั้งอย่างแท้จริง จึงควรต้องจัดเตรียมสื่อ เครื่องมือ เครื่องใช้ นวัตกรรม เช่น แบบบันทึกผล แบบประเมินผล และสรุปผลต่างๆ

2. ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ การดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้นิเทศจะทำหน้าที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน ส่วนผู้บริหารก็จะคอยสนับสนุนให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย ประกอบด้วยขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

2.1 ก่อนลงมือปฏิบัติการนิเทศ ควรมีการวางแผน ดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเสียก่อน จะช่วยสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจต่อผู้นิเทศเป็นอย่างมาก

2.2 การนิเทศของผู้นิเทศนั้น ควรดำเนินการไปตามข้อตกลงที่ได้ร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ถ้าทำนอกเหนือจากข้อตกลงร่วมกันจะทำให้ผู้รับการนิเทศไม่มีความไว้วางใจต่อตัวผู้นิเทศได้

2.3 ผู้นิเทศจะต้องนำหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อต่างๆ รวมทั้งวิธีการใดมาใช้ ควรต้องคำนึงหลักการนิเทศสมัยใหม่ เช่น การนิเทศแบบคลินิก และการนิเทศโดยยึดจุดประสงค์เป็นประการสำคัญ เครื่องมือที่นำไปใช้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และบุคลากรผู้รับการนิเทศ

2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศ ควรเป็นไปด้วยความเที่ยงตรงไม่ลำเอียง ทั้งส่วนข้อมูลด้านที่ดีซึ่งควรรักษาไว้ และส่วนบกพร่องซึ่งควรทำการปรับปรุงแก้ไขควบคู่กันไป ประการสำคัญที่ผู้บริหารไม่ควรละเลยเกี่ยวกับการเสริมแรงให้กำลังใจ รับทราบปัญหาความต้องการของครู นำเอาปัญหานั้นมาพิจารณาหาทางช่วยเหลือสนับสนุนขั้นตอนในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนให้ได้ผลดี

3. ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ผู้ปฏิบัติการนิเทศจะทำการประเมินผลงานและประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนก็อาศัยหลักการและวิธีการเดียวกับการประเมินผลการนิเทศทั่วไป คือ

3.1 การประเมินผลการนิเทศ ควรดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการและปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญมากที่สุดคือผลผลิต และให้นำหน้าร่องลงมาในกระบวนการทำงาน สำหรับปัจจัยป้อนเข้านั้นให้ความสำคัญน้อยที่สุด

3.2 ในส่วนผลผลิตนั้น ให้ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ โดยตรงไม่จำเป็นต้องเน้นที่คุณภาพนักเรียน ซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกมาก ในส่วนของกระบวนการปฏิบัติงานควรมุ่งเน้นพฤติกรรมของการทำงานร่วมกัน

3.3 ผลที่ได้จากการประเมินควรจะนำมาเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในการปฏิบัติงานนิเทศต่อไปอีก นั่นคือ หากได้ผลดีแล้วก็ควรดำเนินการนิเทศต่อไปอีกจนกระทั่งบรรลุเป้าหมายสูงสุด คือผู้รับการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นการถาวร หรือ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว สำหรับกรณีที่ไม่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายและไม่เป็นที่น่าพอใจก็ต้องหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องหรือมีจุดอ่อน

แล้วหาแนวทางวิธีการดำเนินงานใหม่ต่อไป ที่สำคัญที่จะขาดไม่ได้ควรต้องประเมินความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศด้วยว่า มีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด

การรายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียน ให้ผู้ปฏิบัติการนิเทศหรือผู้นิเทศ เขียนวิเคราะห์สรุปผลรวมการประเมิน รายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปฏิบัติกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศนั้น จำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ และในกระบวนการนิเทศนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมนิเทศ ของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ รวมถึงบุคลากรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศภายในโรงเรียน มีการดำเนินการนิเทศเป็นลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาการนิเทศการจักระบวนกาเรียนรูู้ที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการจักระบวนกาเรียนรูู้เป็นการสังเกตการณ์ การจักระบวนกาเรียนรูู้ในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศจะร่วมมือกันในการวางแผน การสังเกต และการประเมินผลการจักระบวนกาเรียนรูู้ โดยอาศัยหลักการของการเรียนรูู้ร่วมกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรูู้ไปพร้อมกันเพื่อให้ค้นพบวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเพื่อให้ครูสามารถจักระบวนกาเรียนรูู้ตามแผนการจักระบวนกาเรียนรูู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวมเอาแนวคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) ของนักวิชาการมาอ้างอิงในงานวิจัยดังนี้

1. ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วรณี แกมเกต (2551, หน้า 190) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการวิจัยที่มุ่งก่อให้เกิดผลเพื่อนำไปใช้ในทางปฏิบัติสำหรับแก้ไขสถานการณ์ที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในขณะนั้น ส่วนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) : PAR) ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มักจะถูกนำไปใช้เพื่อแก้ไข้ปัญหา

ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน แต่ผลจากการวิจัย นอกจากจะสร้างความรู้และความเข้าใจที่มีประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติแล้ว ยังเพิ่มความตระหนักและการมีส่วนร่วมของกลุ่มสมาชิกที่เกี่ยวข้องเพื่อมุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงท่ามกลางกลุ่มที่ทำการศึกษาร่วมด้วย

สมโภชน์ อเนกสุข (2554, หน้า 18) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบของการวิจัยที่นักวิจัยมีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนหนึ่งขององค์การและเป็นนักวิจัย เป็นการนำแนวคิดและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมาศึกษา โดยผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยช่วยกันแสวงหารูปแบบของการพัฒนาหรือหาวิธีการแก้ปัญหา มีการพัฒนาความสำนึกในการวิเคราะห์วิจารณ์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงสถานะความเป็นอยู่และวิถีชีวิตตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพโครงสร้างความสัมพันธ์พื้นฐานในสังคมตนเอง

ทิพวรรณ สุวรรณไตรย์ (2558, หน้า 101) กล่าวถึงความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ หลักความเสมอภาค หลักการเรียนรู้ หลักอิสระทางความคิด เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์วิจารณ์ได้ หลักการเคารพภูมิความรู้ ให้ความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และหลักความเป็นประชาธิปไตย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต้องแสดงความคิดเห็นและเคารพมติของเสียงส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนในองค์การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติงานในฐานะหุ้นส่วนและมีความเสมอภาคกัน มีความเป็นกัลยาณมิตร ร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

สุภิญญา คุณสุวรรณ (2558, หน้า 12) กล่าวว่าไว้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการวิจัยที่มีหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมวิจัยแต่ละคน ตั้งแต่เริ่มการเลือกประเด็นปัญหา จนเสร็จสิ้นกระบวนการ และถือว่าทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสำคัญเท่าๆ กัน เพื่อพัฒนาไปตามกระบวนการวิจัย จนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายความว่า การร่วมกันดำเนินกระบวนการวิจัย โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมวิจัยทุกขั้นตอน ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ตั้งแต่เริ่มการเลือกประเด็นปัญหา จนเสร็จสิ้นกระบวนการ และถือว่าทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสำคัญเท่าๆ กัน เพื่อพัฒนาไปตามกระบวนการวิจัย จนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ลัดดา พรำยี่ (2553, หน้า 41) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นกระบวนการค้นหาข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ในการอธิบายปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือองค์การที่สนใจศึกษา เป็นงานวิจัยที่บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิจัย อันประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหา การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ผล และสรุปรายงานการวิจัย โดยอาจจะไม่ได้ทำเพื่อมุ่งแก้ไข้ปัญหา หรือพัฒนางานขององค์การ หรือหน่วยงานในชุมชนเป็นด้านหลัก

ทิพวรรณ สุวรรณไตรย์ (2558, หน้า 100) ได้กล่าวถึงแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ หลักความเสมอภาค หลักการเรียนรู้ หลักอิสระทางความคิด เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีอิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็น ใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์วิจารณ์ได้ หลักการเคารพ ภูมิความรู้ ให้ความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และหลักความเป็นประชาธิปไตย ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต้องแสดงความคิดเห็นและเคารพมติของเสียงส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนในองค์การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติงานในฐานะหุ้นส่วนและมีความเสมอภาคกัน ความเป็นกันเองกันมิตร ร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไข้ปัญหาหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

สรุปได้ว่า แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการค้นหาข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ในการอธิบายปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือองค์การที่สนใจศึกษา เป็นงานวิจัยที่บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิจัย โดยดำเนินการในรูปแบบกระบวนการค้นหาข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ในการอธิบายปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือองค์การที่สนใจศึกษา อันประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหา การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ผล และสรุปรายงานการวิจัย ร่วมกันพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ลำราญ กำจัดภัย (2547, หน้า 13 อ้างถึงใน ชีราวุธ โถชาวี, 2553, หน้า 66) ขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 6 ขั้นตอนหลักดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่

1.1 เลือกลุ่มชนเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

- 1.2 เข้าสู่ชุมชนเพื่อหาความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความไว้วางใจและการยอมรับในชุมชน
2. ขั้นตอนที่ 2 ขั้นศึกษาปัญหา และกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ไขประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่
 - 2.1 สืบหาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
 - 2.2 แนะนำให้สมาชิกในชุมชนรู้จักกับหลักการและแนวคิดของ PAR
 - 2.3 ระบุปัญหาและจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา
 - 2.4 แนะนำวงจรของการวิจัยเพื่อให้รู้ว่า PAR นั้นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาของชุมชน โดยผ่านกระบวนการวิจัย
 - 2.5 เลือกประเด็นปัญหาที่จะวิจัยจากปัญหาต่างๆ ของชุมชน
 - 2.6 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและกำหนดวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไข
 - 2.7 เสนอแผนการวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการแก้ไขต่อชุมชน
3. ขั้นตอนที่ 3 วางแผนปฏิบัติการแก้ปัญหา ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่
 - 3.1 ตั้งทีมงานจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ปัญหา ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการพอสังเขป
 - 3.3 จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ปัญหตามวิธีการที่กำหนดไว้ โดยแนวทางการจัดทำแผนนั้นควรให้ครอบคลุมตามประเด็นคำถามหลักๆดังนี้ ปัญหาที่ต้องการแก้ไขคืออะไร คาดหวังให้เกิดผลลัพธ์อะไรบ้างกับชุมชนหลังปัญหานั้นได้รับการแก้ไข การที่จะบรรลุตามผลลัพธ์ที่คาดหวังนั้นๆ จะต้องทำโครงการอะไรบ้าง ใครคือกลุ่มใดเป็นผู้รับผิดชอบแต่ละโครงการ และแต่ละโครงการจะดำเนินการชวงไหน ใช้เวลานานเท่าใด
 - 3.4 กำหนดรายละเอียดของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ เช่น วัตถุประสงค์ของโครงการคืออะไร ประกอบด้วยกิจกรรมอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร ใครรับผิดชอบ มีแหล่งทุนหรือทรัพยากร ซึ่งเป็นปัจจัยป้อนอะไรบ้าง มีแนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรม

ต่างๆ อย่างไรก็ตาม รวมทั้งมีการจัดทำกำหนดการหรือปฏิทินปฏิบัติงานอย่างชัดเจนหรือไม่

4. ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการติดตามและประเมินโครงการ

ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่

4.1 ตั้งทีมงานติดตามและประเมินโครงการและให้ความรู้

เกี่ยวกับการติดตามและประเมินโครงการพอสังเขป

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมิน

โครงการ ระบุชนิด ประเภทของข้อมูลที่จะใช้ประเมินผล แหล่งข้อมูล วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

4.3 จัดทำกำหนดการในการติดตามและประเมินผลในแต่ละ

กิจกรรม

4.4 ชี้แจงเกี่ยวกับแผนการติดตามและประเมินโครงการให้

ผู้รับผิดชอบโครงการทราบ

5. ขั้นตอนที่ 5 ปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งการทำงานใน

ขั้นตอนนี้จะมีลักษณะผสมผสานกันแบบเป็นวงจรตามกระบวนการวิจัย ปฏิบัติการ PAOR กล่าวคือ P = Plan (วางแผน) A=Act (ปฏิบัติตามแผน) O=Observe (สังเกต ตรวจสอบ) และ R=Reflect (ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาให้ดีขึ้น และเมื่อโครงการสิ้นสุดมีการประเมินผลในภาพรวมดังนี้ ขั้นตอนนี้จึงประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ ได้แก่

5.1 นำแผนการปฏิบัติการแก้ปัญหาหรือแผนปฏิบัติงานตาม

กิจกรรมต่างๆ ที่ระบุไว้ในโครงการและแผนการติดตามและประเมินโครงการ (Plan) ไปปฏิบัติจริง (Act)

5.2 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลระหว่างการ

ปฏิบัติงาน (Observe) และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อประกอบการพิจารณาวางแผนปรับปรุงแก้ไขงานหรือพัฒนาให้ดีขึ้น (Reflect) โดยทีมงานติดตามและประเมินโครงการ ร่วมกับกลุ่มทำงานของโครงการ

5.3 การวางแผนปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนางาน (Plan) ลงมือ

ปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นตามแผนที่วางไว้ (Act) ดำเนินการตามวงจร PAOR ไปเรื่อยๆ จนกว่าปัญหานั้นได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ

5.4 ประเมินรวมเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

6. ขั้นตอนที่ 6 การเตรียมการถอนตัวและเผยแพร่ผลงานเป็นขั้นตอนสร้างทักษะในการใช้ PAR ในชุมชนก่อนนักวิจัยภายนอกจะถอนตัวออกจากชุมชน เป้าหมายและเผยแพร่งานวิจัย ซึ่งการถอนตัวของนักวิจัยต้องค่อยเป็นค่อยไป และจะค่อยช่วยเหลือชุมชนในการใช้ PAR ในปัญหาที่ซับซ้อน มีการเยี่ยมเยียนชุมชนเป็นระยะๆ หรือสร้างเครือข่ายกลุ่ม PAR ในท้องถิ่นอื่นๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ 2) ขั้นศึกษาปัญหา และกำหนดแนวทางหรือวิธีการแก้ไขประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ 3) ขั้นวางแผนปฏิบัติการแก้ปัญหา 4) วางแผนการติดตามและประเมินโครงการ 5) ปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ และ 6) ขั้นการเตรียมการถอนตัวและเผยแพร่ผลงาน โดยในการวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (1988, pp. 11-15, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303) มีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ประกอบกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผน ภายใต้การไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไข รวมทั้งสถานการณ์เงื่อนไขอื่นๆ ที่แวดล้อมปัญหาอยู่ในเวลานั้น โดยทั่วไปการวางแผนจะต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่น ทั้งนี้เพื่อจะสามารถปรับเปลี่ยนให้กลมกลืนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามเงื่อนไขหรือยากต่อการควบคุมให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา ได้กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งผลต่อการแก้ไข ปัญหาได้ในระดับหนึ่งเป็นอย่างดี และจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับบริบททางด้านสังคมวัฒนธรรม การเมืองและอื่นๆ ที่เป็นอยู่ในสถานการณ์เวลานั้น

2. การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างระมัดระวังและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ มีโอกาสเกิดการพลิกผันหรือแปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดของสถานการณ์เวลานั้นได้ด้วยเหตุนี้แผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นเพียงแผนชั่วคราว ซึ่งเปิดช่องให้ผู้ปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยน

ได้ตามเงื่อนไขและปัจจัยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น การปฏิบัติการที่ดีจะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตรภายใต้การใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ สิ่งใดควรกระทำตามแผนที่วางไว้ สิ่งใดควรปรับเปลี่ยนให้เข้ากับปัจจัยเงื่อนไขในขณะนั้น แล้วจึงดำเนินกิจกรรมอื่นต่อไป ผู้ปฏิบัติการอาจใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนได้บางส่วน แต่ประสบการณ์เหล่านั้นก็เป็นเพียงสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในเวลานั้นก็ได้

3. การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้านกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไป (ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ) ตลอดจนการสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและขัดขวางการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างลงมือปฏิบัติการตามแผนว่ามีสภาพลักษณะเป็นอย่างไร โดยการสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าวๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่แคบ (จำกัด) หรือกว้างมากจนเกินไปเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนกลับกระบวนการและผลการปฏิบัติงานที่จะเกิดขึ้นตามมา นอกจากนี้จะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่มองเห็นได้ด้วยตาและสัมผัสได้ด้วยกายหรือใจ และจะต้องมีความยืดหยุ่นต่อการเก็บรายละเอียดของสรรพสิ่งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในหลายแง่มุมและหลายรูปแบบ ดังนั้นนักวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีความไว (Sensitivity) กล่าวคือ มีความพร้อมและตื่นตัวอยู่เสมอต่อการ “รับรู้และเข้าใจ” การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ทั้งที่อาจเกิดขึ้นและไม่เกิดขึ้นตามแผนที่ได้วางไว้ โดยผ่านการสังเกตการณ์

4. การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการทวนระลึกถึงการกระทำตามที่บันทึกข้อมูลไว้จากการสังเกตในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ กลยุทธ์อย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้กระบวนการสะท้อนกลับเกิดขึ้นอย่างได้ผล ได้แก่ การอภิปรายซักถามในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัย ภายใต้การยึดมั่นต่อเป้าหมายของกลุ่มเป็นหลัก สะท้อนกลับโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มนี้จะเป็นวิธีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางดั้งเดิมไปเป็นการปฏิบัติงานตามวิธีการใหม่ ซึ่งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการทบทวนและปรับปรุงวางแผนปฏิบัติการในวงจรกระบวนการวิจัยในรอบหรือเกลียวต่อไป

4. หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2552, หน้า 53) ได้เสนอหลักการสำคัญการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. หลักความเสมอภาค กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยกับนักวิจัยมีความเท่าเทียมกันของแต่ละฝ่าย นักวิจัยไม่ใช่ผู้นำหรือผู้ชี้แนะให้กับกลุ่มเป้าหมาย ไม่ใช่ผู้ตามหรือปฏิบัติตามนักวิจัยทุกประเด็นเสมอไปทั้งสองฝ่ายมีความเท่าเทียมกัน

2. หลักการเรียนรู้ นักวิจัยควรเปิดใจรับข้อเสนอแนะ และความรู้ความสามารถของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยต้องพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงตนเอง มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งนักวิจัยไม่ใช่เป็นฝ่ายให้เท่านั้น แต่ต้องพร้อมที่จะเป็นฝ่ายรับด้วย

3. หลักอิสระทางความคิด การเปิดโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีอิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเต็มที่เป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งสามารถใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์วิจารณ์ได้

4. หลักการเคารพภูมิความรู้ ความรู้ของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์ของกลุ่มดังกล่าวที่แตกต่างจากนักวิจัยเป็นสิ่งสำคัญที่นักวิจัยต้องให้ความเคารพให้เกียรติ

5. หลักความเป็นประชาธิปไตย การดำเนินการวิจัยอย่างมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการวิจัย ต้องใช้การแสดงความคิดเห็นและเคารพมติของเสียงส่วนใหญ่ ดังนั้นการประชุมปรึกษาหารือหรือพูดคุยระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาที่ทำการวิจัย

ลัดดา พรำยี่ (2553, หน้า 44) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เป็นการศึกษาที่เน้นถึงการวิเคราะห์ปัญหา และศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การวางแผน โครงการ การปฏิบัติตามแผน และการติดตามประเมินผล โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้าน และที่สำคัญต้องให้ความเคารพต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

วุฒิพงศ์ ศรีลำพัง (2555, หน้า 54) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความสามารถพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานในการยอมรับความรู้ของกันและกันและกันเพื่อมุ่งไปสู่การแก้ปัญหาของกลุ่มโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการร่วมตระหนักในปัญหา การร่วมวางแผน การร่วมลงมือ

ปฏิบัติงาน การประเมินผลและสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีอิสระทุกๆ ขั้นตอน
สรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ต้อง
เคารพมติของทุกคน ให้อิสระทางความคิดและยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ซึ่ง
อาศัยการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการติดตามประเมินผล

5. เงื่อนไขความสำเร็จของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

อังคณา ตุงคสมิต (2550, หน้า 19-20) ได้กล่าวว่า การนำการวิจัยเชิง
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปใช้ มีเงื่อนไขที่จะสนับสนุนให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วน
ร่วมประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. มีการติดต่อสื่อสารผู้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ซึ่งจะต้องสื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน
2. สร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมจะรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญในกระบวนการ และจะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่
3. สร้างการยอมรับจากผู้มีส่วนร่วม โดยผู้มีส่วนร่วมจะเต็มใจและสนับสนุนเรื่องร่างกาย ใจและเวลา ในขณะที่ผู้วิจัยที่เป็นคนภายนอกต้องมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในความสามารถของผู้มีส่วนร่วม
4. ให้ข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน จะเห็นได้ว่าในการพัฒนาทางการศึกษาด้วยการวิจัยจะได้ผลดีจำต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีส่วนได้เสีย ให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย การประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยทางการศึกษา จึงมีความเหมาะสมเพราะจะสามารถก่อให้เกิดความร่วมมือ เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นกระบวนการในการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับภาระงานที่ปฏิบัติอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานทางการศึกษา โดยนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและหรือสร้างขึ้นใหม่ ขั้นตอนการวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) จะทำให้สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาและพัฒนางานทางการศึกษาได้ตรงตามสภาพที่เป็นจริงและตรงตามความต้องการของทุกฝ่าย

สรุปเงื่อนไขความสำเร็จของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการติดต่อสื่อสารผู้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญผู้มีส่วนร่วม สร้างการยอมรับจากผู้มีส่วนร่วม และให้ข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เมื่อนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

สมชาย ไชยวงศ์ (2553, หน้า 63-64) ได้กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

1. มีการติดต่อสื่อสารผู้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ซึ่งจะต้องสื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน
2. สร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญผู้มีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมจะรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญในกระบวนการ และจะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่
3. สร้างการยอมรับจากผู้มีส่วนร่วม โดยผู้มีส่วนร่วมจะเต็มใจ และสนับสนุนเรื่องแรงกาย ใจและเวลา ในขณะที่ผู้วิจัยที่เป็นคนภายนอก ต้องมีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในความสามารถของผู้มีส่วนร่วม
4. ให้ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

ธนาภรณ์ พิวงาม (2554, หน้า 48) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้วิจัยและผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและนักเรียนในบริบทหรือเรื่องราวที่จะทำการศึกษาริวิจัย โดยการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้หรือประสบการณ์ รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งมีจุดหมายเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้บรรลุผลตามสภาพจริงและตรงตามความต้องการของทุกฝ่าย โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) เพื่อการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า เงื่อนไขที่สนับสนุนให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประสบผลสำเร็จ คือ การติดต่อสื่อสารผู้มีส่วนร่วมให้เข้าใจตรงกันอย่างทั่วถึง โดยสร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้บรรลุผลตามสภาพจริงอย่างมีประสิทธิภาพ

บริบทโรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่

โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่มีบริบททั่วไปดังนี้ (โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่, 2560 ค, หน้า 1-20)

1. วิสัยทัศน์

ภายในปี 2560 โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานขั้นพื้นฐาน เป็นคนดี มีความรู้ คู่คุณธรรม ยึดมั่นหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2. พันธกิจ

2.1 จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคน มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นคนดีมีปัญญา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และอยู่ร่วมสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรมและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ

2.4 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เลื่อมใสศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. เป้าประสงค์

3.1 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

3.2 ขยายโอกาสทางการศึกษา

3.3 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีคุณภาพและผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

3.4 นำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

4. เป้าหมายสถานศึกษาที่ต้องการบรรลุผล มีดังนี้

4.1 นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 15 มาตรฐาน ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในด้านการ บริหารจัดการและสามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนด

4.2 ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.3 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียน เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ชยัน อดทน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.4 มีความสัมพันธ์และร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัด และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี

4.5 มีเอกสาร สื่อ วัสดุ-อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเพียงพอ

4.6 มีอาคารสถานที่ ที่สมบูรณ์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนทุกจุด เป็นแหล่งเรียนรู้ มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาด ร่มรื่น เป็นที่ดึงดูดใจ และช่วยให้ออก เรียนรู้

5. สภาพทั่วไป

5.1 ข้อมูลทั่วไปโรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลม่วงไข่ อำเภอ พังโคน จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47160 โทรศัพท์ 042-728514 โทรสาร 042-728514 E-mail Dongmuengkai@gmail.com สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

5.2 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มลำนํ้า เหมาะแก่การเพาะปลูกโดยเฉพาะการปลูกข้าว มีแหล่งน้ำสำคัญ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของบ้านอ่าง และหนองมีชัยอยู่ทางทิศตะวันตกของบ้านม่วง ไข่ นอกจากนั้นยังมีลำน้ำสั้นๆ หลายสาย อาทิ ห้วยเสียว ห้วยสุด เป็นต้น

5.3 การประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ การทำนา ซึ่งต้องอาศัยน้ำจากธรรมชาติและใช้แรงงานจากสัตว์ ปัจจุบันมีการใช้ เครื่องจักรกลมากขึ้น โดยเฉพาะรถไถนาเดินตาม ด้วยเหตุผลด้านการเลี้ยงดูสัตว์ที่

นำมาใช้แรงงาน นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพเสริมมากขึ้น เช่น ค้าขาย รับจ้าง ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 25,000 บาท

5.4 ด้านศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดในชุมชน 3 แห่ง และ สำนักสงฆ์ 1 แห่ง ได้แก่ วัดวิไล ตั้งอยู่ที่บ้านม่วงไข่ หมู่ที่ 1 วัดอรัญญิกาวาส ตั้งอยู่ที่บ้านม่วงไข่ หมู่ที่ 1 วัดประชาพิณิจ ตั้งอยู่ที่ บ้านดง หมู่ที่ 2 และสำนักสงฆ์ชลธิธาร ตั้งอยู่ที่บ้านอ่าง หมู่ที่ 8

5.5 ด้านศิลปวัฒนธรรม ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีการปฏิบัติศาสนากิจอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไว้อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะงานบุญสมโภชพระหลักเมืองและบุญบังไฟซึ่งถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญจัดขึ้นทุกปีในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6

6. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร และนักเรียน

ตาราง 1 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่

ที่	ตำแหน่ง	จำนวน (คน)		รวม
		ชาย	หญิง	
1.	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	-	1
2.	ครู	4	8	12
3.	ครูอัตราจ้าง	-	3	3
4.	ลูกจ้างประจำ	1	1	2
รวม		6	12	18

ตาราง 2 ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ ปีการศึกษา 2560

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน(คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	14	6	20
อนุบาล 2	12	9	21
รวมระดับอนุบาล	26	15	41
ประถมศึกษาปีที่ 1	4	10	14
ประถมศึกษาปีที่ 2	8	8	16

ตาราง 2 (ต่อ)

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน(คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ประถมศึกษาปีที่ 3	7	4	11
ประถมศึกษาปีที่ 4	9	6	15
ประถมศึกษาปีที่ 5	9	6	15
ประถมศึกษาปีที่ 6	13	13	26
รวมระดับประถม	50	47	97
มัธยมศึกษาปีที่ 1	11	10	22
มัธยมศึกษาปีที่ 2	11	12	16
มัธยมศึกษาปีที่ 3	5	6	26
รวมระดับมัธยม	27	28	55
รวมทั้งสิ้น	103	90	193

ที่มา : โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ (2560, หน้า 17)

7. ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร สื่ออุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

7.1 ห้องสมุดมีขนาด 108 ตารางเมตร จำนวนหนังสือในห้องสมุด 1,200 เล่ม การสืบค้นหนังสือและการยืม-คืน ใช้ระบบ บัตรยืม มีระบบอินเทอร์เน็ต จำนวนนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดในปีการศึกษาที่รายงาน เฉลี่ย 150 คน ต่อ วัน คิดเป็นร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด

7.2 ห้องปฏิบัติการ

7.2.1 ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 ห้อง

7.2.2 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 ห้อง

7.2.3 ห้องปฏิบัติการทางภาษา จำนวน 1 ห้อง

7.3 คอมพิวเตอร์ จำนวน 30 เครื่อง

ใช้เพื่อการเรียนการสอน จำนวน 25 เครื่อง

ใช้เพื่อสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 23 เครื่อง

ใช้เพื่อการบริหารจัดการ จำนวน 5 เครื่อง

7.4 แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

ตาราง 3 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ปีการศึกษา 2560

แหล่งเรียนรู้ภายใน	สถิติการใช้จำนวนครั้ง/ปี	
ห้องสมุดโรงเรียน	400	ครั้ง/ปี
ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	200	ครั้ง/ปี
ห้องปฏิบัติทางภาษา	200	ครั้ง/ปี
ห้องคอมพิวเตอร์	200	ครั้ง/ปี
สวนป่า/สวนปาล์ม	60	ครั้ง/ปี
ห้องพยาบาล	60	ครั้ง/ปี
โรงอาหาร	200	ครั้ง/ปี
แหล่งเรียนรู้ภายนอก		
สถาบันวิจัยและทดลองพืช	2	ครั้ง/ปี
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	2	ครั้ง/ปี
ประปาหมู่บ้าน	4	ครั้ง/ปี
วัดป่าอรัญญิกาวาส	5	ครั้ง/ปี
วัดป่าประชาพิณิจ	5	ครั้ง/ปี
วัดวิไลบ้านม่วงไข่	5	ครั้ง/ปี
ศาลพระหลักเมือง	2	ครั้ง/ปี
โรงพยาบาลประจำตำบลดงม่วงไข่	10	ครั้ง/ปี

ที่มา : โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ (2560, หน้า 17)

8. จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม เมื่อวันที่ 20 ถึง 22 มกราคม 2557 ของโรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 คณะกรรมการประเมินจาก สมศ. ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

8.1 จุดเด่น

ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถปรับตัวเข้าสู่สังคมได้

สถานศึกษามีผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ
วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา

8.2 จุดที่ควรพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำกว่าระดับดี ทุกกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ ที่ต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้เรียนขาดทักษะด้านการคิด การวิเคราะห์
และการสื่อสาร เนื่องจากครูขาดการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการ
เรียนรู้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้กิจกรรมการ
เรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย ผู้เรียนจึงไม่สนใจการเรียนรู้เท่าที่ควร

8.3 ข้อเสนอแนะ

สถานศึกษาควรดำเนินการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการ
ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สามารถใช้ได้จริง
และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ปรับ
สื่อ เครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องตรงตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ตามที่หลักสูตรสถานศึกษา
กำหนด โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อโน้มน้าวให้ผู้เรียนสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน
ประสบการณ์ตรงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ครูควรทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย
พัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจัง ผู้เรียน
ควรได้ฝึก การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ โดยเฉพาะการลงมือปฏิบัติจริงให้มีความสมดุล
ระหว่างภาคทฤษฎีที่เป็นองค์ความรู้ ภาคปฏิบัติและกระบวนการวัดผล ประเมินผลที่ตรง
ตามสภาพจริงสอดคล้องกับเป้าหมายที่เป็นมาตรฐาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนให้สูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก สามารถสรุปได้ดังนี้

ปริญญา สิงห์ทองวรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา
ความสามารถในการพูด การเขียนภาษาอังกฤษและความรู้เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาด้วยการเรียนแบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาคือนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกประถม จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียน

วิชาภาษาอังกฤษ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่ แผนการสอนที่ใช้ในการเรียนแบบบูรณาการภาษาอังกฤษกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 6 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการพูดและแบบทดสอบความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษหลังการเรียนแบบบูรณาการภาษาอังกฤษกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา แบบทดสอบความรู้ด้านเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการพูดและเขียนภาษาอังกฤษกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมีความรู้ด้านเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา หลังการเรียนแบบบูรณาการการเรียนภาษาอังกฤษกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก

สนอง นครเรียบ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านน้ำเที่ยงดอนอิจันทร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่าครูไม่ครบชั้นเรียน ครูแต่ละคนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูมีภาระอื่นมาก ทำให้ไม่สามารถวางแผนการสอนเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนไม่ได้เรียนรู้จากสภาพจริง นักเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสอดแทรกได้ โดยใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการตามกรอบเนื้อหาสาระ ได้แก่ การกำหนดชื่อเรื่อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาย่อย การวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน การประเมินผลปรับปรุงพัฒนา กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 20 คน กลยุทธ์ที่ใช้คือ การอบรมแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศแบบคลินิก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสอดแทรก หลังการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสอดแทรก ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสอดแทรก สามารถเขียนแผนการ

จัดการเรียนรู้และนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ ทำให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

กรรณิกา ไครบุตร (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการคิดวิเคราะห์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร โดยใช้การสอนแบบบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) โดยตั้งเกณฑ์ให้นักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีคะแนนการคิดวิเคราะห์ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 33 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบศึกษาเฉพาะกรณี โดยให้การทดลอง 1 ครั้ง (One – Shot Case Study) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรกตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 16 ชั่วโมง ซึ่งผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มเป้าหมาย 2) แบบวัดการคิดวิเคราะห์ที่แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจำแนกแยกแยะ (Discriminating) การบอกความแตกต่าง (Differentiating) การเปรียบเทียบ (Comparing) และการสรุปและการตัดสินใจ (Making Judgment) จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบค่าความตรงตามเนื้อหา ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และความเที่ยง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร จำนวน 33 คน ที่เรียนโดยใช้การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) มีคะแนนการคิดวิเคราะห์ในองค์ประกอบ 4 ด้านไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เป็นจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 75.76 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด คือ นักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีคะแนนของการคิดวิเคราะห์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ลิตาวรรณ เชื้อคมตา (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีแผนการจัดการเรียนรู้และใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้บ้าง แต่ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนน้อย เน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ครูเป็นศูนย์กลาง ครูคนเดียวสอนหลายระดับชั้นและภาระงานอื่น ครูไม่สามารถเขียน

แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการเข้ากับสภาพจริง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการ ดำเนินการพัฒนาโดยการศึกษาคูงานและการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการได้ดี และสามารถจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบบูรณาการได้อยู่ในระดับมาก

เบญจวรรณ บุญแสง (2554, หน้า 155 – 162) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ เรื่อง Local Environment ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ เรื่อง Local Environment ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 2) ศึกษาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ ตามเกณฑ์ 75/75 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ เรื่อง Local Environment ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 และ 4) เปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ เรื่อง Local Environment ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านสร้างฟาก อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ เรื่อง Local Environment ซึ่งประกอบ ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t – test ชนิด Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 78.19/76.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทิพวรรณ สุวรรณไตรย์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร โรงเรียนบ้านเหล่าสร้างถ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนทุกกลุ่มสาระเรียนรู้ มีภาระการสอนมาก จัดตารางเรียนตามเนื้อหารายวิชาที่ไม่มีความยืดหยุ่น การสอนเนื้อหาและภาระงานมีความซ้ำซ้อน อีกทั้งครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ตัวบ่งชี้ที่ 5 ของสมศ.) มีคุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนต่ำกว่าทุกระดับ ผู้วิจัยใช้แนวทางการพัฒนา การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจร และการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

สมโภชน์ พนาวาส (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสอดแทรกภาษาอังกฤษในรายวิชาที่ไม่ใช่วิชาภาษาอังกฤษ พบว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ โดยเฉพาะในระบบการศึกษาได้มีการกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาเรียนวิชาหนึ่งในระบบโรงเรียน ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและในระดับอุดมศึกษาและในปัจจุบันประเทศกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยิ่งทำให้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นโดยรัฐมีนโยบายให้ประชาชนทุกคนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้มีการสอดแทรกภาษาอังกฤษในทุกรายวิชาในการศึกษาทุกระดับ ซึ่งนโยบายดังกล่าวอาจไม่มีปัญหาสำหรับผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษหรือมีทักษะภาษาอังกฤษอยู่บ้าง แต่ทำให้เกิดปัญหาและเป็นข้อกังวลสำหรับผู้สอนที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษหรือขาดทักษะภาษาอังกฤษ จึงได้เสนอแนวทางให้ผู้สอนที่สอนในรายวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิชาภาษาอังกฤษแต่ต้องสอนภาษาอังกฤษสอดแทรกไปในรายวิชาเหล่านั้นด้วย เพื่อเป็นแนวทางและสามารถลดความกังวลลงได้

จากการศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยนำการบูรณาการเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สนใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น และมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก ดังนี้

Cervetti, Barber, Dorph, Pearson, and Goldschmidt (2011, Abstract)

ได้ศึกษาผลกระทบของวิธีการสอนแบบบูรณาการวิทยาศาสตร์และความสามารถทางด้านภาษาในระดับประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 94 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งครึ่งหนึ่งของครูให้ทำการสอนแบบบูรณาการวิทยาศาสตร์และความสามารถทางด้านภาษา ขณะที่ครูอีกครึ่งหนึ่งทำการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการวิทยาศาสตร์และความสามารถทางด้านภาษา มีความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ คำศัพท์วิทยาศาสตร์และการบันทึกทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการอ่านจับใจความสำคัญทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Olson (2011, p : 3891–A) ได้วิจัยเรื่องการใช้การสอนภาษาแบบบูรณาการสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนหญิงชาวญี่ปุ่น ในเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม ปี 2014 กลุ่มนักเรียนหญิงชาวญี่ปุ่น จำนวน 13 คน จากวิทยาลัยไซตามา ประเทศญี่ปุ่น ได้เรียนภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยแชมสุสตันในฮันลิวิลล์ เท็กซัส การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษ หลักสูตรใช้การสอนภาษาแบบบูรณาการ และฝึกการพูดจริง โดยประสบความสำเร็จจากการใช้จดหมาย บทสนทนา บทละคร และมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษา แม้ว่าจะมีความขัดแย้งเกี่ยวกับทักษะทางเพศ การแสดงออกของบุคคล กลุ่ม และความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่โปรแกรมการเรียนแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการกล้าทดลองใช้ภาษากับการใช้ภาษา และประโยชน์ของการสอนภาษาแบบบูรณาการ การวิจัยใช้วิธีการวัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญภายในระยะเวลา 1 เดือน ของการเรียน

Tay, Lim, Lim and Koh (2012, Abstract) ทำการศึกษาวิธีการเรียนการสอนที่บูรณาการเทคโนโลยีข้อมูลสื่อสาร (ICT) เพื่อการสอนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา ประเทศสิงคโปร์ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ไอซีทีบูรณาการในการสอนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษที่มีการนำไอซีทีมาบูรณาการกับการเรียนการสอนนั้นสูงกว่าการสอน

คณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูคณิตศาสตร์นำไอซีทีมาบูรณาการกับการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง ส่วนครูที่สอนภาษาอังกฤษนั้นนำไอซีทีมาใช้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนการสอนส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี

Harr (2015, p : 738 -A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนสอนแบบบูรณาการและการสอนแยกวิชาของครู ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและนักเรียน จำนวน 69 คน พบว่า ในการเรียนการสอนของครูความรู้ด้านการสอนและจิตวิทยาโดยทั่วไปมักถูกสอนแยกต่างหากจากเรื่องที่ทำเนิกรสอนซึ่งอาจนำไปสู่ความรู้ที่เฉื่อย การวิจัยได้ทดสอบประโยชน์ของการเสริมสร้างความรู้ด้านเนื้อหาการสอนแบบบูรณาการและการสอนแบบแยกวิชารวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้แบบบูรณาการซึ่งได้รับการส่งเสริมโดยการบูรณาการเนื้อหาหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนรวมองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบกันนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะเรียนรู้ได้ดีและทำงานได้มากขึ้นกว่านักเรียนที่สอนแบบแยกวิชาออกจากกันโดยไม่มี ความช่วยเหลือด้านการรวมเข้าด้วยกัน ข้อดีของการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแบบบูรณาการคือนักเรียนมีอิสระปราศจากการควบคุมโดยความรู้เดิมของครู ข้อเสียของการบูรณาการความรู้ประเภทต่างๆ คือใช้เวลาเรียนที่เพิ่มขึ้น

Abbas (2017, p : 99-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนรู้และการสอนทักษะภาษาอังกฤษ พบว่า ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ทำให้คนสามารถรวบรวมข้อมูลและสื่อสารกับคนอื่นๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้เทคโนโลยีได้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และการสอนทักษะทางภาษาในอิหร่านเป็นอย่างมาก เพราะเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้สามารถปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการเรียนการสอนทักษะทางภาษา เป็นข้อได้เปรียบมากในการส่งเสริมการเรียนรู้และจูงใจในการเรียน เพราะมีวิธีการที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ครูนักเรียนได้เรียนรู้ประโยชน์และสถานการณ์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICTs) ซึ่งจำเป็นต้องมีการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนจะช่วยเพิ่มการเรียนรู้และการสอนทักษะภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก จะเห็นได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ครูจึงควรได้รับการ

พัฒนาทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร ครูสามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพให้ผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และทำให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความสนใจและความถนัดเชื่อมโยงองค์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยส่วนมากใช้แนวทางในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน หลังจากผ่านการพัฒนาแล้วครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้นในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรก โรงเรียนชุมชนดงม่วงไข่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 นี้ ผู้วิจัยมีความต้องการพัฒนาครูที่ไม่ได้จบในสาขาวิชาภาษาอังกฤษแต่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกภาษาอังกฤษกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart, 1998 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์. 2554, หน้า 301-303 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษบูรณาการแบบสอดแทรกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป